

Kováts Laura Rozália

# Belső tenger

*Rozi igaz története*



Copyright © Kováts Laura Rozália, 2021

A könyvből könnyen érthető kommunikációval készült  
összefoglaló szöveget írta: Farkasné dr. Gönczi Rita

A könnyen érthető kommunikációval készült szöveget lektorálták:  
a Debreceni Immanuel Otthon és Iskola  
önérvényesítő csoportjának tapasztalati szakértői

Felelős kiadó a Partvonal Könyvkiadó ügyvezetője

Felelős szerkesztő: Korentsy Márta

Szerkesztő: Krivánszky Emőke

Borító: Földi Andrea

Korrektor: Török Mária

Nyomdai előkészítés: Tóth Viktor

ISBN 978-615-6058-42-3

Készült az Alföldi Nyomda Zrt.-ben, 2021-ben

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

# Előszó

Jól emlékszem arra a csendes nyári délutánra, amikor solymári házunk árnyas tetőterének békéjében, a jóleső szieszta utáni lebegésben szinte imádságként szakadt ki belőlem a kérés, hogy születendő gyermekemben spirituális társat küldjön hozzám az ég. Életünknek bizonyos eseményei a lelkünkbe égnek függetlenül attól, hogy akkor éppen mit gondolunk róluk. Jelentőségük sokszor csak az évek múltával, életünk tükrében értékelődik fel. Így volt ezzel az áldott pillanattal is.

Csodálatos volt a várakozás abban a bizonyosságban, hogy lelkileg és fizikailag kész vagyok életet adni és vállalni a vele járó felelősséget. Számomra a felelősségvállalás mindennel kapcsolatban mindig elsőként merül fel. Mi, szülők kiválasztottak vagyunk, mert lehetőséget adunk a hozzánk születő gyermek-

nek, hogy még a születése előtt lélekként választott utat földi élete során bejárja, és életfeladatait teljesítse. Az, hogy a létezés egy esély, meggyőződésemmé vált és kétségtelenül segített abban, hogy életünk küzdelmekkel teli mindennapjait és kiemelten traumatizált időszakait valamiféle belső nyugalommal és a gondviselésben való bizalommal éljem meg. Minden pillanatban igyekeztem biztos pontot jelenteni a lányom számára, hogy ő a lehető legkevesebb sérüléssel jusson túl élete nehéz szakaszain. Ebben sokszor tényleg csak az segített, hogy hiszek abban: ezt a nehéz utat ő választotta magának.

Rozi érintettsége nagyon összetett, és első látásra nem szembetűnő. Ez a külvilág számára megnehezíti a hozzá való viszonyulást, nekünk pedig az elengedést. A mozgáskorlátozottsága mellett több részképesség-problémával kell megküzdenie. Ez a kevert specifikus érintettség ugyanakkor hihetetlen érzelmi intelligenciával párosul. Egészen kisgyermekkorától szenvedélyesen beleengedi magát az általa megélt eseményekbe, miközben legtöbb esetben kívülről is rálát a helyzetére. Valamiféle spirituális tudással született, amiért már nem kell megküzdenie. Erre szokták mondani, hogy öreg lélek.

Emlékszem arra, hogy szinte rácsodálkoztam, amikor beszélni kezdett, hiszen azelőtt is tökéletesen értettük egymást. Nem hiányoztak a szavak. Kisiskolás korában kezdődtek azok a megnyilvánulásai, amikor egy-egy álmát vagy a lelki dolgait megosztva szinte transzállapotban ömlött belőle a szó. A hétköznapi napokban többnyire még lassan fejezte ki magát, néha nehezen lehetett követni a gondolatmenetét, és nyelvtanilag is sok hiba volt a mondatszerkesztésében. Ilyenkor viszont kristálytisztán fogalmazott, tűpontos észrevételekkel, morálisan mindig megkérdőjelezhetetlenül helytállóan a számára legfájdóbb dolgokról is.

Emlékszem arra az esetre is, ami az utolsó csepp volt a pohárban, mielőtt elhoztuk volna őt az első iskolájából. Amikor érte mentem, és beszálltunk az autóba, azonnal láttam, hogy valami baja van. Tudtam, hogy ilyenkor nem faggathatom, de ő rögtön közölte: „Rossz voltam!” Kérdeztem, hogy ez mit jelent. „Verekedtem a fiúkkal!” – mondta. Látszott, hogy rendkívül feldúlt, de nem szeretne többet beszélni a dologról. Másnap megkérdeztem a tanító nénit, aki elmondta, hogy Laura elesett a folyosón, és a fiúk kinevették, ő pedig nekiment a nyilván-

valóan erőfölényben lévő csoportnak, és ütötte-vágta őket. Azt éreztem, hogy azonnal ki kell emelni őt onnan, ahol önvédelemből egy általa elfogadhatatlan magatartásra kényszerül, ettől büntudata van, sőt még attól is, hogy előlem titkolnia kell a valódi okokat. Tudja, hogy félttem őt, ezért nem vallja be, hogy elesett, és azt sem, hogy kinevették, mivel az is fájna nekem. Inkább legyen ő a rossz.

Itt is, mint a következő iskolájában, volt egy kis lovagja. Így hívtuk magunkban azt a kisleányt, aki szinte mindig segített neki az ebédlőben kivinni a tálcáját, hiszen Laura abban az időben erre még nem volt képes a bal keze miatt. Megrázó volt, amikor azt mondta: „Ha ez az egyetlen ember nem lenne, nem bírnám ki ezt az iskolát.” Majd pontosan megfogalmazta, hogy milyen számára elviselni azt a kiszolgáltatottságot, amikor egyetlen ember jóindulatára van szorulva egy egész intézményen belül.

Rozi rendkívül kommunikatív, de számára mindig is a korosztályával való kapcsolatteremtés volt a legnehezebb. Nap-sugaras nyitottsággal létezik a világban – egy baráti család Napocskának is hívja őt –, de ezzel együtt a partner részéről

is szükséges egyfajta figyelem és türelem az irányába. Ugyan ez az ő részéről egyáltalán nem elvárás, a büszkesége és az intelligenciája mégis visszatartja, hogy jobban nyisson azok felé, akikből ezt nem érzi maga felé áradni.

Örülök, hogy olyan tulajdonságokkal van felvértezve, amelyek az élete nehezített terepén is hozzásegítik ahhoz, hogy sikeres legyen. Mindig keményen megdolgozik az eredményekért, és végigcsinálja, amibe belekezd. Határozott célokat tűz ki maga elé, stratégiát állít fel, delegál, ha kell, betartja és betartatja a határidőket. Mindenben, amihez csak hozzáfog, nyitottság, motiváltság, szuverenitás, szívósság, igazságérzet, jó ízlés és humor vezeti a kezét.

A kettőnk viszonyát kezdetektől fogva a szimbiózis és a mérhetetlen bizalom jellemezte. Emlékszem arra, amikor 5 évesen hirtelen átölelte a lábamat, felnézett rám és azt mondta: „Anya, amikor a pocakodban voltam, nem gondoltam, hogy ilyen jó anyukám leszel.” Ez a bizalom egyszer sérült igazán, amikor alábecsültük Rozi intelligenciáját, és 15 évesen „túlvéd-tük” őt egy traumától, visszatartva azt az információt, hogy imádott nagymamája gyógyíthatatlan beteg. Rettenetesen fáj

neki, hogy a gyorsan jött halál miatt nem dönthetett az együtt töltött idő mennyiségéről és hogyanjáról. Nem tudta elfogadni az érveinket, és sokáig nem tudott megbocsátani.

Többször belekezdttem abba a könyvbe, amit csak én tudnék megírni róla, rólunk, a küzdelmekben és sikerekben gazdag életünkről, valamint a tanításról, amit tőle kaptam, kapok nap mint nap. Sokszor nyilatkoztam erről részleteiben azóta, hogy eldöntöttem, megosztom a velünk történeteket. Azért, hogy segítsek és erőt adjak a hasonló sorsúaknak.

A könyvemet nem írtam meg. Fontosabb volt, hogy minden energiámat a Rozival való közös munkára fordítsam. És kétségtelen, hogy a szakmámat nem adtam fel, mert az energetizáló örömforrás nekem. Számomra nem az írás az út a sérelmek és a traumák feldolgozására, hanem a szakmám örömteli gyakorlása. A színpad hathatós gyógyító terep a lelkeknek, és a színházi energiát mindig vissza tudtam fordítani a közös életünkbe. Csodálatos utat tettünk meg eddig is, miközben szeretett társak, segítők tartottak alattunk védőhálót. Sokan közülük nem szerepelnek a könyvben: a család, a barátok, a



nevelők, akik napi szinten az életünk részesei voltak éveken keresztül. Nélkülük nem ment volna. Semmilyen köszönet nem elég, hogy kifejezzem azt a hálát, amit irántuk érzek.

A lányom segítségével megtapasztalt legnagyobb tanítás, hogy el tudom fogadni, a gondviselés sokszor éppen a legkilátástalanabb helyzetekben nyilvánul meg. Ilyenkor megéljük a tehetetlenségünket, miáltal az elengedést tanuljuk. Megértjük, hogy a cselekvő szabadságunk addig terjed, hogy figyeljünk és ott legyünk, amikor szükség van ránk. A hozzánk legközelebb álló, leginkább tőlünk függő embernek is van saját élete, sorsa, amihez nincs hozzáférésünk, amiben ő dönt. Mi csak legyünk jelen a pillanatban, legyünk a kinyújtott kéz, amit el tud érní.

Emlékszem arra az estére, amikor ezt megértettem. Azon a napon dőlt el, hogy fel kell adnunk a sönt nélküli élet reményét. Emlékszem, ahogyan görcsösen markoltam a konyhaasztal szélét, hogy ne a fejemet üssem az öklömmel, és ne tegyek kárt magamban. Zokogva üvöltöttem: „Miért?” Mire elfolytak a könnyeim, megértettem.

Rozi megírta a könyvét, igaz történetét. Lauraként kezdte, Roziként fejezte be. Ez olyan mérföldkő az útján, ami egyben feldolgozása, talán lezárása, elengedése is az eddigieknek, és egyben egy új életfejezet kapuja.

Rozikám, büszke vagyok Rád, hogy mindig mertél előre lépni és egyre nagyobbát álmodni. Köszönöm a bizalmat, hogy minden „ihletésed” első olvasója lehettem! Lehettem és lehetek számodra a kinyújtott kéz.

*Anya*

I. VÍZ

---

A VÍZ MOZGÁSA



# A víz mozgása

A víz mozgása börtön. Szabadság. Börtön. Szabadság, börtön, szabadság, börtön. Egyszerre nevetnem kell, s közben eszembe jut egy kép, amit valahol láttam. Tengeri kagylókat ábrázolt, melyek a parton egy halászhaló alá szorultak. A szárazföld lett a börtönük. Képzeljétek el, hogy a föld víz.

S hogy miért nevetek, aztán miért komorulok el egyszerre? A vízzel való különleges kapcsolatom a betegséggemmel kezdődött, ugyanis a *hydrocephalus*, vagy más néven vízfejűség pontosan az agyvíz áramlásának akadályozottságáról szól. Ha nem lenne egy szerkezet a fejemben, akkor az agyvíz nem tudna áramolni a testemben.

Emiatt a vízhez való viszonyom kettős. Számomra a víz egyfelől börtön, ami korlátoz bizonyos dolgokban, ezért szeretni sem tudom igazán a jelenlétét a testemben. Furcsa és

ijesztő érzés, hogy a víz nem természetes módon áramlik bennem, hanem egy szerkezet irányítja. Ugyanakkor a vízben lévő mozgás – úszás, búvárkodás, tánc – felszabadít és kikapcsol. Olyankor nem jut eszembe a betegségem. Olyankor csak élvezem a víz érintését. Mégis, a vízről gondolkodva összeszorul a szívem, mert róla minden átélt nehézség eszembe jut.

Ha meg kéne mondanom, hogy milyenfajta víz lennék, akkor azt válaszolnám: állóvíz. Olyan, mint a Balaton.

# Küzdelmes babakor

1999. szeptember 27-én, hétfőn, 32 hetesen, 1350 grammal és 41 centiméteresen megszülettem én, Kováts Laura Rozália, az anyukám hasából. Koraszülött baba voltam, de az orvosok azt mondták, hogy szépen, fokozatosan javulnak az értékeim, minden rendben lesz velem. Ez az egész addig igaz is volt, amíg ki nem kerültem az intenzívről a melegedőbe.

Egy reggel anyukám észrevette, hogy úgy fekszem, mint egy „kis béka”. Csak úgy feküdtem a hasamon, és nem csináltam semmit. A szüleimet azzal nyugtatták, hogy ugyan kaptam valamilyen koraszülöttekre jellemző kórházi fertőzést, de semmi vész, antibiotikummal kikezelik.

Azután a hatodik héten, mindenfajta kontrollvizsgálat nélkül, hazaengedtek minket. Három hét múlva az anyukám elvitt Dévény Annához egy szűrővizsgálatra. A Dévény-módszer vi-

lágszerte ismert manuáalterápia, mely az éretlen idegrendszerrel világra jött koraszülött babáknak különösen ajánlható. Az ottani szakorvos azt mondta, hogy menjünk vissza a koraszülött osztályra, mert valami komolyabb eltérést észlelt. Másnap odamentünk.

Születésem helyén ekkor *hydrocephalust*\* diagnosztizáltak. A betegség tünetei: hányás, hányinger, pirosodás, fejfájás, szédülés, naplemente szem.\*\* Nálam ez utóbbi volt domináns, egyben ez a legfeltűnőbb tünet. Miután megállapították a vízfejtiséget, további vizsgálatokra egy másik, erre szakosodott intézménybe kellett tovább küldeniük. Egyértelmű volt, hogy az esetem sürgős beavatkozást igényel.

\*Más néven vízfejűség. Olyan rendellenesség, amelynek során az agyban felgyülemlik az agyvíz. Mesterséges elvezetés nélkül a túlnyomás agyi károsodást okozhat. A betegség jellemzően koraszülött csecsemőknél agyvérzés vagy valamilyen fertőzés következtében alakul ki. (Forrás: shuntoseletek.hu/a-betegsegről)

\*\*A betegség kívülről jól látható tünete. Az agyi túlnyomás miatt a szemgolyók lefelé nyomódnak, így felülről látszik a „szemfehérje”.  
(Forrás: koraszulott.com/hydrocephalus-vizfejuseg-es-shunt)



Jó lett volna, ha már ekkor az Amerikai úti Idegtudományi Intézetbe kerülök, és későbbi orvosom, László doktor idegsebész vizsgál meg. Ám ő a történetek idején éppen egy kongresszuson vett részt. Ezért sajnos egy nem éppen jó hírű budai kórház csecsemőosztályára kerültem, a „haláltáborba”. Itt mindössze egyetlen ultrahangvizsgálat után döntöttek arról, hogy az agyamba ültetnek egy söntöt (szaknyelven *shunt*), egy speciális szelepet, melynek az agykamrákban kórosan felgyülemlett agyvizet kellett volna elvezetnie. Véleményem szerint ekkor történt az első orvosi hiba. Utólag kiderült ugyanis, hogy a söntműtét elhamarkodott volt. Ráadásul műtét közben újabb fertőzést kaptam. Harmadnapra hőemelkedésem lett, és a sönt elkezdett elégtelenül működni.

Ebben az állapotban szállítottak át rehabilitációra egy újabb kórházba, ahol az első epilepsziás rohamomat produkáltam. Utána ugyanabba a rettenetes budai intézménybe kerültem vissza, ahol a söntműtétet végezték. Az ottani orvosok ekkor már biztosak voltak benne, hogy elzáródott a beültetett sönt. Először csak a szárát cserélték ki, végül az egészet ki kellett venni. Emiatt az eddigi belső helyett egy testen kívül végződő

csövön, drénen (szaknyelven: *drain*) át vezették el az agyvizet egy üvegbe, ami az ágyamra volt felakasztva. A külvilágból érkező fertőzés megelőzésére „21 literes” mennyiségben kaptam az antibiotikumot – vénásan infúzióban, illetve az agykamrámba befecskendezve. Ám az antibiotikum hatására gombás fertőzés alakult ki az agyvizemben. Ennek ellenére rendületlenül adták tovább az antibiotikumot, aminek hatására pusztultak ugyan a baktériumok, a gombák viszont még jobban virultak.

Ekkor tervbe vették egy az addigitól eltérő típusú, mágneses sönt beültetését, amely modernebb, mágnessel kívülről is szabályozható agyvízelvezetést tesz lehetővé. Végre-valahára elküldtek CT-vizsgálatra. Ott derült ki, hogy eredetileg nem is söntöt kellett volna beültetniük, hanem egy másik fajta, endoszkópos agyműtetre lett volna szükség. Ha annak idején egy speciális endoszkópos beavatkozással csupán utat nyitottak volna a két érintett agykamrák között, akkor magától is beindulhatott volna az agyvíz normális keringése.

Ezután két helyről kértünk szakvéleményt. Egy pécsi idegsebésztől, valamint későbbi orvosomtól, a budapesti Idegtudományi Intézetben dolgozó László doktortól. Mindketten

vállalták az endoszkópos műtétet. Anyáék László doktort és ezzel az Amerikai úti Idegtudományi Intézetet választották.

Ő azt mondta, hogy a gombás fertőzésem nehezíti a helyzetet, és két lehetőségem van a gyógyulásra. Az egyik, hogy külső drénen maradok, és megpróbálják kikezelni a gombát, de akkor antibiotikumot is kell kapnom, mert védeni kell a külső világtól. Ez azonban rosszat tesz a gombás fertőzésnek. A másik, ha ebben az állapotban megkockáztatjuk az endoszkópos műtétet. László doktor a kockázat ellenére az utóbbit javasolta. Az eljárás során egy ponton lyukat nyitott az elzáródott agykamrák között, hogy ezen a vékony csatornán keresztül áramolni tudjon az agyvíz. Ha sikerül, az agyvíz képes lett volna magától keringeni.

Egy hét várakozás után, amikor azt hittük, hogy már végre vége, ez volt a jó megoldás, mégsem lett vége. A műtét ugyan sikerült, de a keringés mégsem indult be. Így mégiscsak a söntműtét maradt hátra, azzal viszont még várni kellett, amíg a gombás fertőzés teljesen megszűnik. Újból külső drénre kerültem, de ez már csak ideiglenes állapot volt, hiszen a söntös jövőm végleg eldőlt.



A túlnyomásos agykamrában felgyülemlik az agyvíz.  
Ezt vezeti el a sönt. Az első rajz a túlnyomásos agy,  
a második a normál agy rajza. Így könnyebb elképzelni,  
milyen volt az én túlnyomásos agykamráim.

Hat hétig tartó gyógyszerkúra következett, csak utána tudták beültetni a mágneses söntöt. Végre túl voltam az életveszélyen. Az akkor sikeresen beültetett készülékkel éltem együtt egészen 21 éves koromig, és hála istennek kisebb rákoncátlankodásoktól eltekintve a legutóbbi időmíg jól viselkedett.

# A betegségem utószögéi

A csecsemőkori vízfejűségnek és a sok beavatkozásnak több olyan következménye lett, amelyekkel hosszabb vagy rövidebb ideig meg kellett birkóznom. Vannak olyanok, melyeket leküzdöttem, és vannak olyanok, melyekkel ma is együtt élek. Úgymond a csecsemőkori borzalmak közepette jelentkezett az első járulékos probléma, az epilepszia.\* Az epilepsziás roham nálam úgy zajlott, hogy remegtem, és a két kezem nagyon erősen görcsbe rándult. Kaptam ugyan gyógyszert, ami

\* Az epilepszia (régiesen frász) az olyan neurológiai betegségek gyűjtőneve, melyek epilepsziás, görcsös rohamokkal járnak. Megkülönböztetünk elsődleges, genetikai eredetű epilepsziát és szerzett, másodlagos epilepsziát. A másodlagos epilepszia jellemző tünete az agyat érintő betegségeknek. Az epilepsziás betegek 70 százalékában a rohamok kivédhetők a megfelelő gyógyszeres kezeléssel. (Forrás: [hu.wikipedia.org/wiki/Epilepszia](http://hu.wikipedia.org/wiki/Epilepszia))